

Zobozdravstveno varstvo prebivalstva na območju občine Moste-Polje

SKRB ZA ZDRAVE ZOBE

Z uredništvom Naše skupnosti smo se dogovorili, da v naslednjih številkah spregovorimo o problemu, ki prizadeva prav vsakega od nas. Gre za zdravje naših zob in za vse, kar spremlja to problematiko. Prav zato, ker smo vsi prizadeti – od prvih let življenja do pozne starosti, je veliko vprašanj iz področja zobozdravstvenega varstva prebivalstva vseh starostnih skupin. Prav je, da se seznanimo s težavami in z možnostmi za preprečevanje posledic. Naraščanje zobne gnilobe, bolezni obzornih tkiv (paradentoz), nepravilnosti v razvoju zob, čeljusti in obraza je socialno-medicinski problem po svetu in tudi pri nas.

Preprečevanje širjenja bolezni, ki ogroža prav vse, je zato naš skupni – družbeni problem. Le s skupnimi močmi bomo lahko vsaj zadržali to širjenje in preprečili, da bi bile posledice zamujenega čim manjše tako pri posamezniku kot v skupnosti.

Za začetek naših pogovorov, ki predstavljajo seveda tudi možnost za izmenjavo izkušenj in tudi mnenj o načinu in možnostih boja proti bolezni, ki nas ogroža, je prav, da se zblížamo in seznanimo. Za danes bi vam radi posredovali nekaj podatkov o naši javni zobozdravstveni službi, ki je zadolžena za izvajanje zobozdravstvenega varstva prebivalstva na območju naše občine. Iz službenih navodil smo izpiskali nekaj bistvenih podatkov, s katerimi morajo biti seznanjeni naši občani. Prosim, da jih preberete in jih skušate upoštevati. A ne samo to. Gre za vaše izkušnje pri iskanju uslug in pomoči. Verjetno ne bo odveč, če nam pišete, kaj ste doživeli, saj bomo tako s skupnimi prizadevanji lažje odpravljali pomanjkljivosti. Hkrati pa je prav, da na enak način izrečemo tudi zaslužen priznanje vsem tistim prizadevnim, ki nesebično in pošteno v ordinacijah in laboratorijih naše zobozdravstvene službe rešujejo vsak dan pristojno in perečo problematiko zobozdravstvenega varstva naših vseh.

Dr. ZORAN ARNEŽ

ZA Prežganje – Prežganje (vse prebivalstvo),
ZA Studenec – Klinične bol. za psih. (bolniki in kolektiv) 48-021.

SPREJEMANJE OTROK, ŠOLARJEV IN MLADINE

Te zobne ambulante tvorijo mrežo naše zobozdravstvene službe, kjer lahko posamezne skupine prebivalstva iščejo zobozdravstveno pomoč.

Razen tega pa imajo zobozdravniki, ki skrbijo za zobozdravstveno varstvo otrok, šolarjev, gimnazijcev, vajencev in visokošolcev še posebna strokovna navodila, po katerih načrtno pregledujejo določene starostne skupine in šolske razrede ter najbolj ogroženim nudijo še posebno skrb ter načrtno zdravljenje.

DELOVNI ČAS V ENOTAH ZOBOZDRAVSTVENE SLUŽBE

Delovni čas zobozdravstvenih delavcev je določen z zakonom. Vsak je dolžan delati 42 ur na teden. Zasedba delovnih mest mora biti tako organizirana, da je

OMOGOCENO SPREJEMANJE PREBIVALCEV V DOPOLDANSKEM IN POPOLDANSKEM ČASU VSAK DAN – VKLJUČNO TUDI OB SOBOTAH.

Zato delajo zobozdravstveni delavci v izmenah, ki ustrezajo tem zahtevam, od 7. ure zjutraj do 19. ure zvečer.

Od 19. ure zvečer do 7. ure zjutraj vsak dan in ob nedeljah ter praznikih skoz ves dan pa je organizirana za vse prebivalstvo iz območja ZD Ljubljana v enoti ZA Center – Kidričeva 1 (Nebotičnik) redna dežurna služba, ki po potrebi nudi prvo pomoč vsem prebivalcem.

Skoraj v vseh enotah so ordinacije razdeljene tako, da je možno ločeno sprejemati predšolske otroke, šolarje in odrasle.

Delovni čas v teh večjih enotah je razporejen tako, da sta prebivalstvu na voljo vsako dopoldne in vsako popoldne vsaj dva zobozdravnika – eden za otroke in šolarje ter eden za odrasle. Kjer pa je zasedba delovnih mest večja, je temu ustrezno tudi večje število zobozdravnikov.

V manjših enotah in v dislociranih zobnih ambulantah, kjer nudi zobozdravnik zobozdravstveno varstvo vsemu prebivalstvu, je delovni čas določen tako, da je omogočeno ločeno sprejemanje otrok in mladine ter odraslih v dopoldanskem in popoldanskem času.

Zaradi pogostih nujnih primerov, ko je potrebno nuditi prvo pomoč, mora biti na območju vsake občine v zobnih ambulantah vsak dan zadolžen zobozdravnik v obeh delovnih izmenah, ki tisti dan sprejema nujne primere in novo došle bolnike. S tem zadolženi zobozdravnik sprejme tudi osebo odgovornost za dosledno izpolnjevanje strokovnih in službenih navodil.

V vsaki enoti mora biti „knjiga odsotnosti“, v katero se vpisujejo vsi, ki po odobritvi odgovorne osebe zapuste delovno mesto za krajši čas. Samovoljno zapušcanje delovnega mesta in krajanje delovnega časa predstavlja kršitev delovne dolžnosti, na kar so bili vsi člani delovne skupnosti ZD Ljubljana že pisмено opozorjeni.

POSTOPEK PRI SPREJEMANJU BOLNIKOV

Bolniki, ki so v redni zobozdravstveni oskrbi pri določenem zobozdravniku, so dolžni z naročilnim listkom in zdravstveno knjižico (zavarovane osebe) ob uri, ki je razvidna iz naročilnega listka, in iz ambulantne knjižice naročanja pacientov, priti v čakalnico oz. ordinacijo.

Praviloma je zobozdravnik tisti, ki od časa do časa pogleda v čakalnico in pokliče bolnika, ki je na vrsti. To je zlasti važno v primerih, ko je čakalnica polna, ker se nabere tudi več naročenih in nenaročenih bolnikov ter takih, ki so potrebni prve pomoči.

V takih primerih zobozdravnik vse novodošle in nenaročene bolnike vpraša, za kaj gre, kakšne težave imajo, če lahko počakajo, da pridejo na vrsto za tistimi, ki so redno naročeni, oz. če žele, da jih naroči za določen dan in uro. Če pa gre za nujne primere prve pomoči pri sicer rednih, a nenaročenih bolnikih, prosi zobozdravnik druge redno čakajoče v čakalnici za dovoljenje in potrpljenje, da lahko nudi prizadetemu prvo pomoč.

Neposredni stik z bolniki v čakalnici, človeški odnos in obojestransko razumevanje odpravljajo težave in zblížujejo ljudi.

Tako je v primerih, ko se javljajo v čakalnici bolniki, ki so v tekočem koledarskem letu že bili sprejeti in vpisani v eni izmed ZA – ordinacij, ki so se torej že registrirali pri enem od zobozdravnikov, kar je razvidno iz bolnikove zdravstvene knjižice in naročilnega listka.

V primerih pa, ko bolnik v tekočem letu še nikjer ni bil vpisan, ko se torej tisto leto prvič javlja v zobozdravstveni enoti, je novodošli bolnik dolžan predložiti dokumente (zdravstveno knjižico, čekovni odrezek, potrdila itd.), na podlagi katerih zadolžena asistenta ugotovi plačnika zobozdravstvenih storitev.

Bolniki brez dokumentacije oz. z nepopolnimi podatki plačajo stroške za opravljanje usluge v celoti sami.

Po izpolnitvi kartoteke z zahtevanimi podatki je asistenta dolžna vprašati bolnika, v kateri ambulanti in pri katerem zobozdravniku je bil zadnjič v oskrbi ter istočasno preveriti istovetnost podatkov v zdravstveni knjižici. Če želi bolnik nadaljevati zdravljenje pri istem zdravniku kot v preteklem letu, ga asistenta napoti v čakalnico tega zobozdravnika, kartoteko novodošlega bolnika pa preda v ordinacijo. Zobozdravnik je dolžan tega bolnika še isti dan sprejeti ter se z njim sporazumeti glede sprejema na zdravljenje in časovnega razdobja naročanja, upoštevaje pri tem stopnjo nujnosti in strokovno prioriteto.

Ko se bolnik sploh prvič javlja v ZA, ko torej v preteklih letih ni bil v oskrbi pri nobenem od zobozdravnikov, ko ni bil še nikjer vpisan, mora asistenta po izpolnitvi administrativnih podatkov upoštevati željo bolnika glede izbire zdravnika, pri katerem bi bolnik želel biti v oskrbi. Tudi v tem primeru je izbrani zdravnik dolžan bolnika še isti dan sprejeti, ga pregledati, ugotoviti stopnjo nujnosti glede sprejema na zdravljenje ter določiti časovno razdobje naročanja, upoštevaje pri tem tudi svojo obremenjenost s številom bol-

nikov, ki jih če ima v oskrbi ter se o tem sporazumeti z novodošlim bolnikom.

Če se bolnik ne bi strinjal z naročilnim datumom in bi želel pričeti zdravljenje pred možnim rokom, izbrani zobozdravnik pa mu zaradi svoje preobremenjenosti ne bi mogel ugoditi, ima bolnik možnost izbrati drugega zobozdravnika v isti ali v drugih enotah zobozdravstvene službe ZD Ljubljana.

Če bolnik v tekočem letu ni še nikjer vpisan in nima posebne želje pri izbiri zdravnika, ga napoti asistenta k zobozdravniku, ki tisti dan nudi v zobni enoti prvo pomoč. Ta zobozdravnik novodošlega bolnika še isti dan sprejme, ga vpiše v seznam svojih oskrbovancev in ga naroči.

V NUJNIH PRIMERIH (PRVA PRVA POMOČ) NI DOVOLJENO POSILJATI BOLNIKA IZ ENE ENOTE V DRUGO, TEMVEČ JE DOLŽNA AMBULANTA, V KATERI SE JE BOLNIK JAVIL, NUDITI PRVO POMOČ, NATO PA GA S PISMENIM OBVESTILOM O IZVRŠENI INTERVENCIJI NAPOTITI K NJEGOVEMU REDNEMU ZOBOZDRAVNIKU.

Strokovna navodila določajo tudi prednostni vrstni red sprejema bolnikov v primerih, ko se zobozdravnik težko odloča, kateremu bolniku bi dal prednost pri sprejemu. Odločajo strokovni, objektivni kriteriji, diagnostika, pri kateri ni drugih, subjektivnih vplivov ali pristranosti, ki bi upravičeno vzbujala nezaupanje in očitke. Zato mora zobozdravnik upoštevati vrstni red, ki je razviden iz naročilne knjižice in iz naročilne kartice, kjer sta označena dan in ura. Izjeme v vrstnem redu in sprejemanje skozi stranska vrata upravičeno vzbuja nerazpoloženje čakajočih in jemlje ugled povzročiteljem nereda.

IZ KARTOTEKE, KI JE IZPOLNJENA PRI VSAKEM NOVOSPREJETEM BOLNIKU, MORA BITI RAZVIDNO NJEGOVO ZDRAVSTVENO STANJE OB SPREJEMU Z VSEMI STROKOVNIMI PODATKI IN DIAGNOSTIKAMI, KAJTI V SPORNIH PRIMERIH BO LE TO ODLOČILNO PRI OBRAVNAVANJU NAČINA IN ČASOVNEGA ZAPOREDJA ZDRAVLJENJA.

Ločena navodila določajo dolžnosti odgovornih zobozdravstvenih delavcev v enotah, naloge kontrolne službe in strokovnega nadzora, časovne termine za administrativno-financiarno poslovanje, evidenco prijavanja na delo in odhajanja z delovnega mesta med delovnim časom ter druga pojasnila, ki so potrebna za tekoče poslovanje zobozdravstvene službe.

Zobozdravstveni delavci so dolžni vsa ta navodila, ki so bila dostavljena vsem delovnim mestom že januarja 1968 in jih zdaj ponovno posredujemo vsem delavcem, imeti na svojih delovnih mestih in jih upoštevati pri svojem delu.

Vsak občan, ki ima v zvezi s poslovanjem zobozdravstvene službe v določeni enoti na območju ZD Ljubljana kakršnekoli pripombe, pritožbe in morebitne nasvete za izboljšanje naših skupnih prizadevanj, lahko le-te posreduje ODGOVORNEMU ZDRAVNIKU ENOTE, ta pa o tem poroča vodji zobozdravstvene službe in po potrebi tudi direktorju ZD Ljubljana; občasno pa o celotni problematiki zobozdravstvenega varstva prebivalstva na območju občinske skupščine razpravlja pristojni svet za zdravstvo in občinska skupščina.

Vodja zobozdrav. službe
dr. ZORAN ARNEŽ, s. r.
Direktor ZD Ljubljana
dr. IVAN CIBIC

Dr. Zoran Arnež: „Preprečevanje bolezni zobovja je naš skupni družbeni problem.“

MINIATURNE S SEJE

ŠPEKULACIJE Z ZAČASNIM BIVANJEM V LJUBLJANI

Na zadnji seji občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje je bil govor tudi o predlogu za spremembo 4. člena odloka o samoprispevku, ki se nanaša na zvišanje osnove za oprostitve plačevanja nekaterih kategorij zavezancev samoprispevka. Osnova naj bi se povišala s 1.000 na 1.400 dinarjev, kar je

skupščina tudi sprejela. Ob tem pa je prišlo na dan, da imamo v Ljubljani ljudi, ki so po več let samo začasno prijavljeni v naš glavni mestu in to „začasnost“ nenehno podaljšujejo, da bi se izognili plačevanju samoprispevka in morebiti še drugih obveznosti, ki bremenijo stalno prijavljene Ljubljančane. Še primer več, kako mnogi iščejo – in tudi najdejo – luknje v zakonu!

ZNANILCI POMLADI

„Ne pomnim, da bi kdaj tako zgodaj nabirala regrat“, je dejala Helena Štembal iz Sp. Kašja

Anica in Zoran sta za mamičo nabrala šopka zvončkov – znanilcev letošnje izredno zgodnje pomladi

NERESNI PONUDNIKI

ZAKAJ OBČINSKI SKLAD ZA NAKUP IN ODDAJO STAVBNIH ZEMLJIŠČ NI ODKUPIL NITI KV. M ZEMLJE?

Občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje je na seji dne 7. februarja sprejela informacijo o delu sklada za nakup in oddajo stavbnih zemljišč občine Moste-Polje.

V poročilu piše, da ima sklad resne težave pri prevzemanju nacionaliziranega zemljišča iz naslova prejšnjih lastnikov. Preglaviče jima povzroča tudi nakup nezazidalnih stavbnih zemljišč od zasebnikov. Slednje namreč zakon zavezuje, da nezazidljivo zemljišče najprej ponudijo občini.

Doslej je, denimo, občini ponudilo zemljo 81 občanov, vendar ni sklad pridobil niti pedi ponujene zemlje. Ko namreč sklad sprejme sklep, da pomujeno zemljišče odkupi, ponudnik ponudbo takoj umakne, čeprav sklad upošteva vse pogoje, ki jih ponudnik postavi. Takšno slepomišljenje seveda ne vodi nikamor.

Zato so odborniki sprejeli sklep, da naslovi na republiško skupščino SRS predlog za dopolnitev 12. člena zakona o razpolaganju z nezazidalnimi stavbnimi zemljišči, ki naj se glasi: „Če občina ponudbo sprejme, se šteje le-ta za sklenjen pravni akt in zavezuje lastnike k podpisu pogodbe“.

OBVESTILO

JADRANTURIST
LJUBLJANA, prej PROLETARSKA I

Obveščamo vse naše stranke in poslovne sodelavce, da smo se preselili v nove prostore
V LJUBLJANI, PARTIZANSKA 27, MOSTE, TEL. 315-945
Naš penzion v Portorožu s centralnim ogrevanjem je odprt. Sobe imajo toplo in mrzlo vodo. Cene so izredno ugodne. Vse informacije: tel. 315-945 ali v Portorožu tel. 73-345.

PRIPOROČAMO SE!

Proslava slovenskega kulturnega praznika na osnovni šoli v Polju

Del proslave posvečen knjigi

Tik pred koncem vojne je predsedstvo SNOS proglasilo dan smrti dr. Franceta Prešerna za kulturni praznik slovenskega naroda. V odloku je naročilo, naj se ta dan praznuje po vseh prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih. V odloku tudi piše: „Ves slovenski narod naj se proslavi svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridrži in pri njih sodeluje.“

Prva proslava je bila še v vojni vihr, februarja leta 1945. Odtlej dalje vsako leto po vsej Sloveniji praznujemo dan, ki je v skoraj 30 letih postal resnični kulturni praznik vse naše republike. Med proslavljanje se iz leta v leto vključuje tudi mladina osnovne šole Ljubljana-Polje.

Letošnja proslava je bila posebej skrbno pripravljena in raznovrstna. Sestavljena je bila

iz deklamatorskega dela, razgovora s pesnikoma in urednikom Mladinske knjige ter razstave in prodaje knjig.

Proslavo smo začeli z govorom. Govornik je bil Roman Žun, ki se je z izbranimi besedami spomnil 125-letnice pesnikove smrti, orisal pesnikov pomen za slovensko kulturo in podčrtal pomembnost Prešernovega dne v našem razgibanem vsakdanu. Zatem je sledila zborna deklamacija Prešernove največje stvaritve, Sonetnega venca, in pevski duet Od železne ceste. Oboje je zelo lepo uspelo, za kar gre priznanje izvajalcem in tovarišem, ki so točki naštedirali.

Da pa letošnja proslava ne bi bila podobna prejšnjim, smo v svojo sredo povabili tudi dva pesnika naše mlajše generacije, in sicer Nika Grafenauerja in

Svetlano Makarovič. Mnoge nas je zanimalo, kako se pesnika počutita v današnjem času, kajti vemo, da življenje pesnika v Prešernovih časih ni bilo ravno lahko. Povprašali smo ju po njunem otroštvu, kako sta se šolala, zakaj sta začela pesnikovati in kateri pesniki so vplivali na njuno pesniško rast. Pesnika sta rada potešila našo mlado zvedavost.

Pogovor se je prijetno zavlekel. Niko Grafenauer nam je prebral tudi nekaj svojih pesmi, Svetlana Makarovičeva pa zgodbi o mucku. Pozorno smo spremljali njuno interpretacijo, saj je večina nas prvokrat doživljala kaj takega. Videnje in poslušanje pesnikov nam bo ostalo še dolgo v spominu, ko bomo že zapustili šolske klopi.

Zadnji del naše letošnje proslave je bil posvečen knjigi.

Urednik založbe Mladinska knjiga v Ljubljani dr. Rajko Pavlovec je govoril o tem, kako nastaja knjiga. Z enako pozornostjo kot prej smo poslušali pripoved o stalni spremljevalki človekovega življenja. Pripoved je tekla tudi o problemih založništva, o delu založbe, katere delo je namenjeno nam mladim. Nismo pa samo slišali in govorili o knjigi, temveč je to dopolnjevala tudi knjižna razstava po hodnikih naše šole. Razstava je bila poučna in prodajna. Tako nam je Mladinska knjiga približala knjige prav v naše delovne prostore.

Tako smo oblikovno in vsebinsko obogatili letošnji Prešernov dan in ga zaključili z željo, da bi tudi naslednji potekali v duhu idej, za katere je živel in delal veliki Vrbljan.

Marta Grebenc